

lexheinonen

EDUNVALVONTAVALTUUTUS

- Miksi ja miten se tehdään?

AA, VT Kati Kivi
Lexheinonen Asianajotoimisto Oy
23.9.2026

1

LAKI HOLHOUSTOIMESTA 422/1999 "HOLHOUSTOIMILAKI"

- Holhoustoimen tarkoituksena on valvoa niiden henkilöiden etua ja oikeutta, jotka eivät vajaavaltaisuuden, sairauden, poissaolon tai muun syyn vuoksi voi itse pitää huolta taloudellisista asioistaan.
- Vajaavaltaiselle tai muulle henkilölle, joka tarvitsee tukea asioidensa hoitamisessa, voidaan määrätä edunvalvoja.
- Edunvalvojan määrää holhoustoimiviranomainen (Digi- ja väestötietovirasto) tai tuomioistuin.
- Edunvalvojaksi voidaan määrätä tehtävään sopiva ja suostuva henkilö, jolla on riittävä taito ja kokemus tai yleinen edunvalvoja.
- DVV valvoo, tilivelvollisuus
- Tiettyt oikeustoimet luvanvaraisia (esim. as. osakkeen tai kiinteistön myynti, sopimus perinnönjaosta)

2

LAKI EDUNVALVONTAVALTUUTUKSESTA

- Edunvalvontavaltuutuslaki (EVVL, L 648/2007) tuli voimaan 1.1.2007.
- Tarkoituksena oli luoda järjestelmä, jonka avulla ihmiset vielä toimintakykyisinä ollessaan pystyisivät omaehtoisesti määräämään asioidensa hoidosta toimintakykynsä tulevan heikentymisen varalta.
- Valtuuttajan itsensä ennalta nimeämälle luottamushenkilölle voidaan antaa enemmän oikeuksia, valtuuksia ja vapauksia kuin holhoustoimilain nojalla määrättävälle edunvalvojalle.
- Tavoitteena oli myös vähentää julkisen edunvalvontajärjestelmän jatkuvasti lisääntyvää kuormitusta.
- Painopiste onkin siirtynyt viranomaisvetoisesta toiminnasta valtuuttajan lähipiiriin, kontrollin keventymiseen ja henkilön omien valintojen korostamiseen.

3

EDUNVALVONTAVALTAKIRJA

- Edunvalvontavaltakirja on se asiakirja, johon edunvalvontavaltuutus kirjataan.
- Edunvalvontavaltuutuksella määritellään, kuka hoitaa asioitasi ja miten niitä hoidetaan, jos et itse pysty tekemään päätöksiä.
- Valtuutus tulee voimaan vasta, kun Digi- ja väestötietovirasto (DVV) on vahvistanut sen.
- Jokaisen edunvalvontavaltakirja on yksilöllinen -> ei ole olemassa yhtä valmista mallipohjaa.
- Edunvalvontavaltakirjan voi tehdä 18 vuotta täyttänyt henkilö, joka ymmärtää valtakirjan merkityksen ja on oikeustoimikelpoinen.
- Valtuuttajan oikeustoimikelpoisuus edellyttää sitä, että hänellä on kyky arvioida järkipäisesti oikeudellisten asioiden merkitystä ja seurauksia sekä kyky itsenäiseen tahdonmuodostukseen.
- Edunvalvontavaltakirja tuleeikin tämän vuoksi laatia silloin, kun toimintakyky on tallella – muutoin valtuutuksen tekeminen on myöhäistä.

4

VALTUUTETTU

- Valtuutetun valinta on keskeinen osa valtuuttajan itsemääräämisoikeuden käyttämistä.
- Valtuuttaja saa varsin vapaasti määrätä, ketä kohtaan hän tuntee sellaista luottamusta, jota edunvalvontavaltuutuksen antaminen edellyttää.
- Valtuutetun tulee olla luonnollinen ja nimetty henkilö. Valtuutetuksi ei voi määrätä esimerkiksi yhdistystä tai yritystä -> delegointikielto.
- Ei ole kelpoisuusehtoja -> valtakirja voidaan kuitenkin jättää vahvistamatta, jos on perusteltua aihetta epäillä, että valtuutettu on kykenemätön tai sopimaton toimimaan valtuutettuna.
- Valtuuttaja voi nimetä useita valtuutettuja.

5

TOISSIJAINEN VALTUUTETTU

- Toissijaisella valtuutetulla tarkoitetaan henkilöä, jonka valtuuttaja nimeää valtuutetuksi sen varalta, että varsinainen valtuutettu
 - ei ota tehtävää vastaan,
 - luopuu siitä tai
 - tulee pysyvästi estyneeksi hoitamasta sitä.

6

VARAVALTUUTETTU

- Varavaltuutetulla tarkoitetaan henkilöä, jonka valtuuttaja nimeää valtuutetuksi siltä varalta, että varsinainen valtuutettu tulee sairauden tai esteellisyyden vuoksi taikka muusta syystä tilapäisesti estyneeksi hoitamasta tehtäväänsä.
- EVVL:n esteellisyssäädökset saattavat aiheuttaa sen, että valtuutettu on joissain tilanteissa (esim. perinnönjako) esteellinen edustamaan valtuutettua.
- Varavaltuutetuksi ja toissijaiseksi valtuutetuksi on mahdollista nimetä sama henkilö.

7

EDUNVALVONTAVALTAKIRJAN MUOTOVAATIMUKSET

- Asiakirjavaatimus (valtakirja tehtävä kirjallisesti)
- Allekirjoittamisvaatimus (valtuuttajan allekirjoitettava valtakirja)
- Todistamisvaatimus (valtakirjaa allekirjoitettaessa kahden todistajan oltava samanaikaisesti läsnä ja todistettava valtakirja allekirjoituksillaan)
- Todistajien kelpoisuusvaatimukset
 - Todistajien oltava 18 vuotta täytäneitä, ymmärtää todistamisen merkitys sekä oltava esteettömiä.
 - Esteellisiä: 1) valtuuttajan puoliso; 2) valtuuttajan tai hänen puolisonsa lapsi, lapsenlapsi, sisarus, vanhempi ja isovanhempi sekä tällaisen henkilön puoliso; 3) valtuutettu tai hänen puolisonsa sekä 4) valtuutetun tai hänen puolisonsa lapsi, lapsenlapsi, sisarus, vanhempi sekä tällaisen henkilön puoliso.
 - Edunvalvontavaltakirjaa ei voida vahvistaa, jos todistaja on esteellinen.

8

EDUNVALVONTAVALTAKIRJAN MUOTO- JA SISÄLTÖVAATIMUKSET

- Edunvalvontavaltakirjan muotomääräysten noudattamatta jättämisen seurauksena on valtakirjan pätemättömyys.
- Vähimmäissisältö: valtakirjasta tulee ilmetä
 - 1) valtuuttamistarkoitus;
 - 2) asiat, joissa valtuutettu oikeutetaan edustamaan valtuuttajaa (valtuutetun kelpoisuus);
 - 3) valtuuttajan ja valtuutetun henkilöllisyys; sekä
 - 4) määräys, jonka mukaan valtuutus on tarkoitettu tuleman voimaan siinä tapauksessa, että valtuuttaja tulee "sairauden, henkisen toiminnan häiriintymisen, heikentyneen terveydentilan tai muun vastaavan syyn vuoksi kykenemättömäksi huolehtimaan asioistaan".
- Edellä olevat asiat ovat välttämättömiä, jotta asiakirja voitaisiin saattaa edunvalvontavaltuutuksena voimaan.

9

EDUNVALVONTAVALTAKIRJA

Valtuutettu voidaan oikeuttaa edustamaan valtuuttajaa

- tämän **omaisuutta koskevissa ja muissa taloudellisissa asioissa.**
 - Taloudellisten asioiden käsite on laaja
 - Valtuutettu voi esim. maksaa laskuja, hoitaa pankki- ja vakuutusasioita, hakea taloudellisia tukia/etuuksia (esim. Kela)
 - Valtuutettu voi edustaa valtuuttajaa asunto-osaakeyhtiön yhtiökokouksessa
 - Lahjoituskielto
 - > valtuuttajan varoja ei saa lahjoittaa ilman valtakirjamääräystä; tämä pätee myös syntymäpäivä- ja joululahjoihin

10

EDUNVALVONTAVALTAKIRJA

Valtuutettu voidaan oikeuttaa edustamaan valtuuttajaa

- tämän **henkilöä koskevissa asioissa**, joiden merkitystä valtuuttaja ei kykene ymmärtämään valtuutuksen käyttöhetkellä.
 - Henkilöön liittyvissä asioissa on aina ratkaisevaa se, ymmärtääkö valtuuttaja itse asian merkityksen sen ollessa ajankohtainen
-> valtuuttajan oman tahdon ehdoton ensisijaisuus!
 - Esim. sairaanhoito, sosiaalipalvelut, asuminen
 - Korostuneen henkilökohtaisiin toimiin valtuutusta ei voi lainkaan ulottaa (suostumuksen antaminen avioliittoon tai lapseksiottamiseen, isyyden tunnustaminen, testamentin tekeminen tai peruuttaminen).

11

EDUNVALVONTAVALTAKIRJA

Mietittäviä asioita edunvalvontavaltuutusta laadittaessa:

- Toimien luvanvaraisuus (pitääkö valtuutetun hakea DVV:n lupaa tietyille oikeustoimille?)
- Tilitysvelvollisuus (DVV:lle, omaisille, miten usein?)
- Salassapitosäädökset (onko valtuutettu oikeutettu kertomaan joillekin tahoille valtuuttajan asioista?)
- Toimiohjeet valtuutetulle
- Valtuutetun palkkio

12

EDUNVALVONTAVALTAKIRJAN SÄILYTTÄMINEN

- Kun valtakirja on allekirjoitettu, on tärkeää huolehtia sen säilymisestä tulevaa tarvetta varten.
- Valtuutetulle voidaan luovuttaa edunvalvontavaltakirjakappale tai sen säilytyspaikka tulisi ilmoittaa valtuutetulle.
- Tallelokero ei välttämättä ole paras mahdollinen säilytyspaikka (ainakaan ilman että pankista on varmistettu saako valtuutettu valtakirjan sieltä tarvittaessa haltuunsa).
- Valtuutus tulee voimaan, kun DVV on sen vahvistanut.
- Valtakirjaa ei voida etukäteen tallettaa DVV:oon.

13

EDUNVALVONTAVALTUUTUKSEN VAHVISTAMINEN

- Valtuuttajan tultua sairauden tai muun vastaavan syyn vuoksi pääasiallisesti kykenemättömäksi huolehtimaan valtuutuksen koskemista asioista DVV vahvistaa edunvalvontavaltuutuksen valtuutetun hakemuksesta.
- DVV:lle esitettävä alkuperäinen valtakirja ja lääkärinlausunto tai muu selvitys siitä, että valtuutetun tila edellyttää valtuutuksen voimaansaattamista.
- Ennen valtuutuksen vahvistamista DVV pääsääntöisesti varaa valtuuttajalle tilaisuuden tulla kuulluksi (paitsi jos lääkärinlausunnon perusteella ei kykene ymmärtämään asian merkitystä).
- Valtuutettu on valtakirjan nojalla oikeutettu toimimaan erityisen kiireellisissä asioissa ennen vahvistamista.
- Edunvalvontavaltuutus tulee voimaan, kun se on vahvistettu.
- Huom. erillinen vahvistaminen toissijaisen ja varavaltuutetun osalta.
- Kun valtuutus sisältää valtuuttajan edustamista taloudellisissa asioissa, se merkitään holhousasioiden rekisteriin.

14

VALTUUTUKSEN LAKKAAMINEN

- Valtuutus lakkaa olemasta voimassa, kun valtuuttaja kuolee.
- Valtuutuksen voi peruuttaa
 - > jos valtuutus on vahvistettu, voimassa kunnes DWV on vahvistanut peruutuksen
- Edunvalvontavaltuutettu luopuu tehtävästään
 - > ketään ei voida velvoittaa toimimaan valtuutettuna vastoin tahtoaan.

15

YHTEYSTIEDOT

LEXHEINONEN ASIANAJOTOIMISTO OY

Lexheinonen Asianajotoimisto Oy
Aurakatu 14 B 14
20100 Turku

Puh. 010 501 2540
toimisto@lexheinonen.fi
<http://www.lexheinonen.fi>

16